

מראה מקומות, שיעור מאת הגי"ר יהודה לנדי שליט"א

The Sukos Holiday Throughout History

סוכות תשס"ז - בענין חג הסוכות בימי המקדש

1.1

חלה פרק ד' משנה י"א

בן אנטינוס העלה בכורות מבבל, ולא קבלו ממנו. יוסף הכהן הביא בכורי יין ושמן, ולא קבלו ממנו. אף הוא העלה את בניו ואת בני ביתו לעשות פסח קטן בירושלים, והחזירוהו, שלא יקבע הדבר חובה. אריסטון הביא בכוריו מאפמיא, וקבלו ממנו, מפני שאמרו: הקונה בסוריא, כקונה בפרור שבירושלים.

2.1

גמ' תענית יט:

ת"ר פעם אחת עלו כל ישראל לרגל לירושלים ולא היה להם מים לשתות הלך נקדימון בן גוריון אצל אדון אחד אמר לו הלויני שתיים עשרה מעיינות מים לעולי רגלים ואני אתן לך שתיים עשרה עינות מים ואם איני נותן לך הריני נותן לך שתיים עשרה ככר כסף וקבע לו זמן כיון שהגיע הזמן ולא ירדו גשמים בשחרית שלח לו שגר לי או מים או מעות שיש לי בידך שלח לו עדיין יש לי זמן כל היום כולו שלי הוא בצהריים שלח לו שגר לי או מים או מעות שיש לי בידך שלח לו עדיין יש לי שהות ביום במנחה שלח לו שגר לי מים או מעות שיש לי בידך שלח לו עדיין יש לי שהות ביום לגלג עליו אותו אדון אמר כל השנה כולה לא ירדו גשמים עכשיו ירדו גשמים

3.1

גמ' תענית י.

מתני' בגי' במרחשון שואלין את הגשמים רבן גמליאל אומר בשבעה בו ט"ו יום אחר החג כדי שיגיע אחרון שבישראל לנהר פרת:

3.2

גמ' בבא מציעא כח.

ורמינהו בשלשה במרחשון שואלין את הגשמים ר"ג אומר מבז' בו (שהוא) ט"ו יום אחר החג כדי שיגיע אחרון שבא"י לנהר פרת אמר רב יוסף לא קשיא כאן במקדש ראשון כאן במקדש שני במקדש ראשון דנפיש ישראל טובא דכתיב בהו יהודה וישראל רבים כחול אשר על הים לרוב בעיני כולי האי במקדש שני דלא נפיש ישראל טובא דכתיב בהו כל הקהל כאחד ארבע רבוא אלפים שלש מאות וששים לא בעיני כולי האי אמר ליה אביי והא כתיב וישבו הכהנים והלויים וגוי' והמשוררים והשוערים וכל ישראל בעריהם

4.1

גמ' פסחים ג:

ההוא ארמאה דהוה סליק ואכיל פסחים בירושלים אמר כתיב כל בן נכר לא יאכל בו כל ערל לא יאכל בו ואנא הא קאכילנא משופרי שופרי אמר ליה רבי יהודה בן בתירא מי קא ספו לך מאליה אמר ליה לא כי סלקת להתם אימא להו ספו לי מאליה כי סליק אמר להו מאליה ספו לי אמרו ליה אליה לגבוה סלקא אמרו ליה מאן אמר לך הכי אמר להו רבי יהודה בן בתירא אמרו מאי האי דקמן בדקו בתריה ואשכחוהו דארמאה הוא וקטלוהו שלחו ליה לרבי יהודה בן בתירא שלם לך ר' יהודה בן בתירא דאת בנציבין ומצודתך פרוסה בירושלים

5.1

סוכה פרק ד' משנה ט'

נסוך המים כיצד? צלוחית של זהב מחזקת שלשת לגים היה ממלא מן השילוח. הגיעו לשער המים, תקעו והריעו ותקעו. עלה בכבש ופנה לשמאלו, שני ספלים של כסף היו שם. רבי יהודה אומר: של סיד היו, אלא שהיו משחרין פניהם מפני היין. ומנקבין כמין שני חטמין דקין; אחד מעבה ואחד דק, כדי שיהו שניהם כלין בבת אחת. מערבי של מים, מזרחי של יין. ערה של מים לתוך של יין, ושל יין לתוך מים יצא. רבי יהודה אומר: בלג היה מנסך כל שמונה. ולמנסך אומרים לו: הגבה ידך שפעם אחת נסך אחד על גבי רגליו, ורגמוהו כל העם באתרוגיהן.

5.2

סוכה פרק ה' משנה ד'

חסידיים ואנשי מעשה היו מרקדים לפניהם באבוקות של אור שבידיהן, ואומרים לפנייהן דברי שירות ותשבחות. והלויים בכנורות ובנבלים ובמצלתים ובחצוצרות ובכלי שיר בלא מספר, על חמש עשרה מעלות היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים, כנגד חמשה עשר שיר המעלות שבתהלים, שעליהן לויים עומדין בכלי שיר ואומרים שירה. ועמדו שני כהנים בשער העליון, שיורד מעזרת ישראל לעזרת נשים, ושתי חצוצרות בידיהן. קרא הגבר, תקעו והריעו ותקעו. הגיעו למעלה עשירית, תקעו והריעו ותקעו. הגיעו לעזרה, תקעו והריעו ותקעו. היו תוקעין והולכין, עד שמגיעין לשער היוצא למזרח.

5.3

גמ' חגיגה דף ב.

הכל חייבין בראייה חוץ מחרש שוטה וקטן וטומטום ואנדרוגינוס ונשים ועבדים שאינם משוחררים החיגר והסומא והחולה והזקן ומי שאינו יכול לעלות ברגליו איזהו קטן כל שאינו יכול לרכוב על כתפיו של אביו ולעלות מירושלים להר הבית דברי בית שמאי ובית הלל אומרים כל שאינו יכול לאחוז בידו של אביו ולעלות מירושלים להר הבית שנאמר שלש רגלים

5.4

ירושלמי חגיגה פרק א' הלכה א'

מאיכין את מודד מן החומה או מן הבתים תני שמואל מן השילוח ושילוח היה באמצע המדינה

6.1

נחמיה פרק ח'

יד וימצאו כתוב בתורה אשר צוה ה' ביד-משה אשר- ישבו בני-ישראל בסכות בחג בחדש השביעי: טו ואשר ישמיעו ויעבירו קול בכל- עריהם ובירושלם לאמר צאו ההר והביאו עלי-זית ועלי-עץ שמן ועלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבת לעשת סכת ככתוב: טז ויצאו העם ויביאו ויעשו- להם סכות איש על-גגו ובחצרותיהם ובחצרות בית הא-לוקים וברחוב שער המים וברחוב שער אפרים: יז ויעשו כל-הקהל השבים מן-השבי סכות וישבו בסכות כי לא-עשו מימי- ישוע בן-נון כן בני ישראל עד היום ההוא ותהי שמחה גדולה מאד: יח ויקרא בספר תורת הא-לוקים יום ביום מן-היום הראשון עד היום האחרון ויעשו-חג שבעת ימים וביום השמיני עצרת כמשפט:

6.2

גמ' ערכין לב:

מאי טעמא דמ"ד קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבא דכתיב ויעשו בני הגולה השבים מן השבי סכות וישבו בסכות כי לא עשו מימי יהושע בן נון כן בני ישראל וגוי ותהי שמחה גדולה מאד אפשר בא דוד ולא עשו סכות עד שבא עזרא אלא מקיש ביאתם בימי עזרא לביאתם בימי יהושע מה ביאתם בימי יהושע מנו שמיטין ויובלות וקדשו ערי חומה אף ביאתן בימי עזרא מנו שמיטין ויובלות וקדשו ערי חומה ואומר והביאך ה' א-לקיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה מקיש ירושתך לירושת אבותיך מה ירושת אבותיך בחידוש כל דברים הללו אף ירושתך בחידוש כל דברים הללו.

7.1

גמ' חגיגה כה.

ביהודה אין ובגליל לא מ"ט אמר ריש לקיש מפני שרצועה של כותים מפסקת ביניהן

8.1

מלכים א פרק י"ב

כח ויועץ המלך ויעש שני עגלי זהב ויאמר אלהם רב-לכם מעלות ירושלם הנה א-לקיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים: **כט** וישם את-האחד בבית-אל ואת-האחד נתן בדרך: **ל** ויהי הדבר הזה לחטאת וילכו העם לפני האחד עד-דן: **לא** ויעש את-בית במות ויעש כהנים מקצות העם אשר לא- היו מבני לוי: **לב** ויעש ירבעם חג בחדש השמיני בחמשה-עשר- יום לחדש כחג אשר ביהודה ויעל על-המזבח כן עשה בבית-אל לזבח לעגלים אשר-עשה והעמיד בבית אל את-כהני הבמות אשר עשה: **לג** ויעל על-המזבח אשר- עשה בבית-אל בחמשה עשר יום בחדש השמיני בחדש אשר-בדא (מלבד) [מלבן] ויעש חג לבני ישראל ויעל על- המזבח להקטיר:

9.1

ויקרא פרק כ"ג

לט אך בחמשה עשר יום לחדש השביעי באספכם את-תבואת הארץ תחגו את-חג-ה' שבעת ימים ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון: **מ** ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ-עבת וערבי-נחל ושמחתם לפני ה' א-לוקיכם שבעת ימים: **מא** וחגתם אתו חג לה' שבעת ימים בשנה חקת עולם לדרתיכם בחדש השביעי תחגו אתו: **מב** בסכת תשבו שבעת ימים כל-האזרח בישראל ישבו בסכת: **מג** למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את-בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים:

9.2

דברים פרק ט"ז

יג חג הסכת תעשה לך שבעת ימים באספך מגרנד ומיקבך:

9.3

גמ' סוכה יא:

דתניא כי בסוכות הושבתי את בני ישראל ענני כבוד היו דברי ר' אליעזר ר"ע אומר סוכות ממש עשו להם.